

**בית משפט לענייני משפחה בטבריה**

תמ"ש 15939-10-10 א.כ. נ' א.ס.

**מספר בקשה: 2****בפני כב' השופט אסף זגורי****המבקשים:**

1.א.כ. (קטין)

2.ה.כ. (קטינה)

3.י.כ. (האם)

כולם באמצעות עו"ד מירב פלד

**נגד****המשיב:**

א.ס.

באמצעות עו"ד נעמי לאור

מיני-רציו:

\* צרכיהם ההכרחיים של הקטינים נקבעו ע"ס של 3,400 ₪ אולם ביהמ"ש מצא לנכון לחייב את האב בתשלום מזונות זמניים בשיעור של 2,800 ₪ בחודש בלבד. שכן, בהסתמך על עקרונות שוויון, צדק, הגינות ויושר, ניתן לצמצם את החיובים למזונות שהדין האישי מטיל (בענייננו, הדין העברי) וזאת עד לרמה כזו המאפשרת קיום מינימלי של החייב במזונות.

\* משפחה – מזונות ילדים – חובת האב בתשלומם

\* משפחה – מזונות ילדים – מזונות זמניים

\* משפחה – מזונות ילדים – הדין החל

בקשה לפסיקת מזונות זמניים עבור 2 קטינים האחד כבן 3 והשניה כבת 8 חד'. מדובר בבני זוג יהודים. עפ"י הדין העברי, עד לגיל 15 שנים, חב האב חבות מוחלטת במזונות הכרחיים של ילדיו הקטינים. אין חולק כי בנסיבות, חיובו של האב בצרכים אלה, לא יותיר לו מספיק לקיומו שלו.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק כי:

ראשית, הצרכים וההשתכרות נקבעו בהתאם להתרשמות ביהמ"ש מעדויות הצדדים בפניו, ולא מהאמור בכתבי הטענות. מדובר בבני זוג שלא חיו ברמת חיים גבוהה, המכירים זה את זה ואת הצרכים ההדדיים שלהם ושל הקטינים ואשר נכונים להביע התחשבות האחד באחר בעניין גובה החיוב של המשיב במזונות זמניים. מאידך, בכתב התביעה נופחו הוצאות הקטינים מעל ומעבר להוצאותיהם בפועל, ומכל מקום, מדובר בסכומים שהאב לא יוכל לשאת בהם. זאת ועוד, דרך זו, עולה מהנחיית הפסיקה העכשווית של

ביהמ"ש המחוזי בתל-אביב לפיה על פסיקת המזונות להתבצע בשני שלבים: בשלב ראשון יש להעריך את צרכי הקטינים (ההכרחיים והכלליים) ובשלב שני להעריך את יכולות הצדדים והשתכרותם בפועל ובכוח ובהתאם להשית החיוב (בזיקה לדין האישי). בנסיבות, נקבע כי צרכיהם ההכרחיים של הקטינים כולל מדור נאמדים בכ-3,400 ₪ לכל הפחות. בנוסף ומבלי לקבוע מסמרות, נמצא כי שני הצדדים מממשים את פוטנציאל השתכרותם (האם כ-4,000 ₪, האב 4,500-5,500 ₪). שני הצדדים העידו, כי אין לאב יכולת לשלם דמי מזונות מעל 2,300 ₪ בחודש.

בהתאם לדין העברי החל, האב חייב במזונות ההכרחיים של ילדיו הקטינים. אולם, כיוון שאין חולק שחיוב האב בענייניו, בצרכים אלה, לא יותר לו מספיק לקיומו שלו בחן ביהמ"ש האם יש לפנות לעקרונות שוויון, צדק, הגינות ויושר לשם צמצום חיוב האב "בצרכים הכרחיים". (נוכח רמת החיים המינורית והצנועה של הצדדים ושעה שהוצאות הכרחיים של הקטינים עולים על מה שיכול האב לשלם, אין כלל טעם לדון בעניין צרכים מדין צדקה. עוד צויין בשולי הדברים, כי מקום בו ניתן להתרשם באופן בלתי אמצעי באשר לגובה צרכי הקטינים אין מקום לפסוק מזונות על פי סכומי המינימום שנקבעו בפסיקה עבור כל קטין).

בסיכום כולל, קובעת פסיקת ביהמ"ש העליון, כי על ההחלטה בדבר חיוב אב במזונות ילדיו לאזן באופן ראוי בין צרכי הילדים, יכולתו הכלכלית של האב ויכולתה הכלכלית של האם. ומן העבר השני היא קובעת, כי יש להתיר מינימום לקיום אנושי של החב במזונות (פסיקת ביהמ"ש העליון אישרה פסקי דין שהותירו לאבות פחות מ-2,000 ₪ לקיומם שלהם). כן לא ניתן להתעלם מהמגמה שקיימת בחלק מפסקי הדין לעניין חיוב במזונות, שלפיה יש להתחשב לצד הדין האישי גם בעקרונות של צדק, יושר, הגינות ושוויון. על פי גישה זו שיעור סביר של מזונות יקבע על דרך של איזון כולל של הכנסת המשפחה מכל המקורות, תוך התחשבות ביכולת של כל אחד מהצדדים מול הצרכים. מקרה זה הוא אחד מהמקרים הדורש יישום של מגמה זו. שכן, כאשר מתרשם ביהמ"ש, כי בכוונת אב לשלם מזונות ילדיו, כי הוא ממצה פוטנציאל השתכרותו וכי חרף כל זאת לא יעלה בידו לשלם מלוא צרכיהם ההכרחיים של הקטינים שעה שהדבר לא יותיר למחייתו מעות מספיקות, מתגבשת תשתית ראייתית ומשפטית ראויה להפעלת מסננים לחיוב שנקבע בדין האישי, כך שהחיוב בצרכים הכרחיים יצומצם למינימום אפשרי. הודגש כי שיקול דעת זה קשור בטבורו לנסיבות הספציפיות של כל עניין ויש לעשות בו שימוש זהיר ומושכל ולהימנע מניצולו לרעה. כן הודגש כי אין מדובר בריקון של הדין האישי מתוכן. לכל היותר ניתן כאמור לצמצם החיובים שהדין האישי מטיל וזאת עד לרמה כזו המאפשרת קיום מינימלי של החייב במזונות.

בנסיבות, ביהמ"ש מחייב המשיב בתשלום מזונות זמניים בשיעור של 2,800 ₪ בחודש כולל מדור וזאת מיום הגשת התביעה ועד מתן פסק הדין או החלטה אחרת.

### השאלות שבית המשפט נדרש להן במסגרת החלטתו:

1. מהו גובה צרכיהם של הקטינים?
2. מהו גובה השתכרות הצדדים?
3. כיצד ייקבעו הצרכים וההשתכרות כאשר יש סתירה בין כתבי טענות לבין עדות בבית המשפט?
4. האם יכול האב לממן מלוא צרכיהם ההכרחיים של הקטינים חרף מיצוי פוטנציאל השתכרותו?

5. האם יש לפנות לעקרונות שוויון, צדק, הגינות ויושר לשם צמצום חיוב האב "בצרכים הכרחיים", שעה שחיובו בצרכים אלה, לא יותיר לו מספיק לקיומו שלו?

## החלטה בדבר פסיקת מזונות זמניים לקטינים

### א. הרקע הרלבנטי:

1. בפניי בקשה לפסיקת מזונות זמניים עבור 2 קטינים (המבקשים 1-2) וזאת במסגרת תביעה למזונותיהם שהוגשה על ידי אמם, (היא המבקשת מס' 3) זאת ביום 1/10/10.
2. אדגיש, כי מדובר בשני פעוטות בגיל הרך ; א.כ. הינו יליד 27/9/07 והוא בגיל 3 שנים ואילו ה.כ ילידת 13/2/10 והיא עוד לא בגיל 8 חודשים.
3. בהתאם להחלטתי מסר המשיב (באיחור יש לומר), את תגובתו לבקשה.
4. ביום 30/11/10 ולאחר שהוגשו מספר בקשות למתן החלטה בבקשה לפסיקת מזונות זמניים, קיימתי דיון במעמד הצדדים לשם השלמת טיעוניהם לצורך מתן החלטתי זו ולשם התרשמות מהצדדים עצמם.

### ב. התרשמות בית המשפט מעדויות הצדדים ומשקל ההתרשמות:

5. יש לציין כי חרף קצפן וקולן הרם של באות כוח הצדדים אשר גרם למתח מיותר במהלך הדיון (מתח שהקשה על בית המשפט לקדם ההליך לגופו), ניכר מהצדדים עצמם, שהינם מאופקים, מרוסנים ואף אינם רחוקים זה מזו בעמדותיהם ביחס לגובה הוצאות הקטינים והשתכרותם שלהם.
6. ראיתי לנכון לציין זאת, שעה שהתרשמתי שמדובר בבני זוג שלא חיו ברמת חיים גבוהה, המכירים זה את זה ואת הצרכים ההדדיים שלהם ושל הקטינים ואשר נכונים להביע התחשבות האחד באחר בעניין גובה החיוב של המשיב במזונות זמניים.
7. חרף האמור בכתבי הטענות של הצדדים ראיתי לנכון לסמוך החלטתי זו דווקא על התרשמותי מעדותם ומדברי שניהם במהלך הדיון שבפניי.

8. בהקשר זה סבורני, כי בכתב התביעה נופחו הוצאות הקטינים מעל ומעבר להוצאותיהם בפועל ומכל מקום מדובר בסכומים שהאב לא יוכל לשאת בהם (ואף לא שילמם כאשר הצדדים חיו יחדיו).

9. זאת ועוד, ראיתי לנכון ללכת בדרך זו לאור הנחיית הפסיקה העכשווית של בית המשפט המחוזי בתל-אביב לפיה על פסיקת המזונות להתבצע בשני שלבים: בשלב ראשון יש להעריך את צרכי הקטינים (ההכרחיים והכלליים) ובשלב שני להעריך את יכולות הצדדים והשתכרותם בפועל ובכוח ובהתאם להשית החיוב (בזיקה לדין האישי).

\*\*\* ראה: עמ"ש (ת"א) 1057/09 ש.ת. נ' ד.ג. פורסם בנבו מיום 17/10/10

\*\*\* ראה: ע"א 302/80 אגלזיאס נ' אגלזיאס, פ"ד לד(4), 529 ;

10. משמיעת המבקשת עולה, כי היא העריכה את הוצאות הכלכלה שלה ושל הילדים בסך 1,000 ₪ בחודש (שתי קניות דו שבועיות של 500 ₪), ביגוד והנעלה של הילדים בכ-165 ₪ בחודש (500 ₪ לעונה לשניהם), שכר דירה בסך 1,900 ₪, מעון עבור שני הילדים בשיעור של 2,300 ₪ לכל הפחות והוצאות נסיעות בשיעור של 1,200 ₪ בחודש.

11. יש לציין כי על פניו בהיות האם חד הורית, ומשמורנית של הקטינים היא זכאית לסיוע משמעותי בשכר דירה ובית המשפט יתחשב בעובדה זו.

12. הוצאות הקטינים כפי שתוארו על ידי האם מקובלים עלי לחלוטין והם על הצד הנמוך. לפיכך אני קובע, כי צרכיהם ההכרחיים של הקטינים כולל מדור נאמדים בכ-3,400 ₪ לכל הפחות (בהתחשב בסיוע שהאם זכאית לקבל בדיוור וכאומדן כללי על בסיס הנתונים שהובאו בפניי).

13. דומה כי לעניין צרכים מדין צדקה, אין כלל טעם לדון בסוגייה זו נוכח רמת החיים המינורית והצנועה של הצדדים ושעה שהוצאות הכרחיים של הקטינים עולים על מה שיכול האב לשלם.

14. בשולי הדברים אציין כי מקום בו ניתן להתרשם באופן בלתי אמצעי באשר לגובה צרכי הקטינים אין מקום לפסוק מזונות על פי סכומי המינימום שנקבעו בפסיקה עבור כל קטין וראה: עמ"ש (ת"א) 1057/09 ש.ת. נ' ד.ג. פורסם בנבו מיום 17/10/10

15. השתכרות הצדדים אף היא אינה במחלוקת של ממש: האם טענה כי משתכרת כ-4,000 ₪ בחודש (נטו) ואילו האב טען כי משתכר כ-4,500 – 5,500 ₪ בחודש (בהתאם לשעות נוספות), כאשר הוא נהנה מהטבות שונות כגון מגורים, מזון (חלקי), חשמל וארנונה המנוכים משכרו (ולאחר הניכויים שכרו הינו כאמור לעיל).

16. דומה כי בנסיבות ומבלי לקבוע מסמרות, שני הצדדים מממשים את פוטנציאל השתכרותם, כאשר האב עובד אף שעות נוספות ולומד מקצוע נוסף (רשתות מחשבים).

#### ג. עובדות רלבנטיות אחרות לפסיקת המזונות הזמניים במקרה דנן:

17. עובדות נוספות הצריכות ציון הן אלה : האם מחזיקה ברכבם המשותף של הצדדים (רוב הזמן) וברוב פרטי התכולה המשותפת שנלקחה על ידה לאחרונה עת עזבה את דירת המשיב. האב מחוייב ומשלם בפועל, כ-1,800 ₪ עבור מזונות בתו בת ה-10 מקשר קודם שהיה לו.

18. כמו-כן, האב מחזיק בחשבון בנק בחו"ל ובו \$100,000 אמריקניים, כאשר ככל הנראה החשבון בשליטתו הבלעדית. לא ניתן להתעלם מעובדה זו עת יש לפסוק מזונותיהם הזמניים של הקטינים ועת דומה כי בכל דרך שבה נבקש לפסוק המזונות, לא יישאר לאב די מעות משכרות שלו כדי להתקיים.

19. הפסיקה קבעה בהקשר זה, כי חובת אב בתשלום המזונות נמדדת לא רק לפי השתכרותו אלא גם לפי יכולתו ממקורות אחרים ובעיקר עסקינן בהתחשבות בנכסים נזילים.

\*\*\* ראה [רע"א 250/09 פלוני נ' פלוני](#), [פורסם בנבו] פורסם באתר הרשות השופטת, מיום 2/6/2009 ;

\*\*\* וכן [רע"א 130/83 פרייס נ' פרייס, פ"ד לח\(1\) 721 \(1984\)](#).

\*\*\* וכן [ע"א 210/82 גלבר נ' גלבר, פ"ד לח\(2\) 14 \(1984\)](#)

20. לפיכך, ראיתי לנכון להתחשב בעובדה זו, אם כי בזהירות הנדרשת, שעה שלא הוכח בוודאות כי הסכום לעיל אכן קיים, מה מקור הכספים והאם אכן מצויים הם בבעלות בלעדית של האב.

#### ד. מתווה נורמטיבי כללי לחיוב האב במזונות זמניים של ילדיו הקטינים:

21. כידוע, לא יכול להיות חולק כי בהיות האב יהודי חל עליו הדין העברי. משכך ובשים לב להוראות [החוק לתיקון דיני המשפחה](#) (מזונות), תשט"ו – 1959, הרי שיש לפנות להוראות הדין העברי בהקשר זה (סעיף 3(א) לחוק לתיקון לתיקון דיני משפחה (מזונות) תשי"ט – 1959.

22. בדין העברי ישנם מספר מעגלי חבות במזונות, מעגל מזונות החובה ומעגל מזונות צדקה. עד לגיל 15 שנים, חב האב חבות מוחלטת במזונות ילדיו הקטינים, בין מתקנות חכמים, בין

מתקנת אושא משנת תש"ד, של הרבנות הראשית ובין מכוח פרשנות הדין העברי בפסיקת בית המשפט העליון. מעבר לגיל 15 שנים, חל דין צדקה על שני ההורים.

\*\*\* ראה : [ע"א 591/81 פורטוגו נ' פורטוגו, פ"ד לו\(3\) 449](#) ;  
 \*\*\* ראה : [בע"מ 1356/08 פלוני נ' פלונית](#), [פורסם בנבו] פורסם באתר הרשות השופטת, ניתן ביום 26/3/08

23. עם זאת, אין בכך כדי לומר, כי מקום שחלה על האב חבות מוחלטת לשאת במזונות ילדיו, היא כוללת ומקיפה את כל הצרכים של הקטין. שכן הדין העברי מבחין בין מעגל צרכי הבסיס של הקטין לבין מעגל של צרכים אחרים שאינם הכרחיים דווקא (והחיוב בהם הוא מדין צדקה).

24. הפסיקה נוטה לראות בחיובו של האב בסיפוק צרכים בסיסיים בתחום הכלכלה, ביגוד, הנעלה, מדור (והחזקתו), בריאות, חינוך, תקשורת ונסיעות – בבחינת צרכים הכרחיים. צרכים אחרים, כגון נופש, בית מלון, טיולים, בגדי מותגים, בילויים וכיו"ב נופלים למעגל הצרכים מדיני צדקה, כאשר בהם יחוב האב, רק אם הוא נופל להגדרת "אמיד" על פי הפסיקה.

25. בענייננו אנו, נראה כי לצורך פסיקת המזונות הזמניים אין להביא בחשבון צרכים מדין צדקה נוכח יכולתם המוגבלת של הצדדים ורמת חייהם הצנועה.

26. בסיכום כולל, קובעת פסיקת בית המשפט העליון, כי על ההחלטה בדבר חיוב אב במזונות ילדיו לאזן באופן ראוי בין צרכי הילדים, יכולתו הכלכלית של האב ויכולתה הכלכלית של האם.

\*\*\* ראה : [ע"א 250/09 פלוני נ' פלוני](#), [פורסם בנבו] פורסם באתר הרשות השופטת, 2/6/2009

\*\*\* וכן : [ע"מ 2433/04 ג.צ. נ' ד.צ.](#), [פורסם בנבו] פורסם באתר הרשות השופטת מיום 2/10/2005

27. ומן העבר השני היא קובעת, כי יש להותיר מינימום לקיום אנושי של החב במזונות.

\*\*\* ראה : [ע"א 456/70 אלכסנדר נ' אלכסנדר, פ"ד כ\(1\) 742, 735](#) ;

\*\*\* וכן : [ע"א 542/68 בן סירה נ' בן סירה, פ"ד כג\(1\) 170, 169](#) ;

\*\*\* וכן : [ע"א 4905/98 גמזו נ' ישעיהו, פ"ד נה\(3\) 360](#).

28. באשר להותרת מינימום הכרחי לקיום של האב, פסיקת בית המשפט העליון אישרה פסקי דין שהותירו לאבות פחות מ-2,000 ₪ לקיומם שלהם.

\*\*\* ראה : [בע"מ 1715/07 פלוני נ' פלונית ואח'](#), [נבו] 6/3/2008.

### ה. התחשבות בשיקולי שוויון והגינות :

29. סבורני כי ככלל, לא ניתן להתעלם מהמגמה שקיימת בחלק מפסקי הדין לעניין חיוב במזונות, שלפיה יש להתחשב לצד הדין האישי גם בעקרונות של צדק, יושר, הגינות ושוויון. על פי גישה זו שיעור סביר של מזונות יקבע על דרך של איזון כולל של הכנסת המשפחה מכל המקורות, תוך התחשבות ביכולת של כל אחד מהצדדים מול הצרכים.

\*\*\* [בע"מ 2433/04, צינובוי נ' צינובוי](#) [פורסם בנבו] תק-על 2005(2) 2158 ;

\*\*\* [תמ"ש \(בי"ש\) 1960/06 א.ע. נ' מ.א.](#) [נבו] 2/3/08.

30. ישנם מקרים שמתבקש בהם ליישם מגמה זו ועל פניו דומה שמקרה זה הוא אחד מהם. זאת חרף העובדה שמדובר בחובת מזונות של אב כלפי ילדים שהם "קטני קטנים".

31. יפים ונכוחים לעניינו דבריו של כבי' השופט שוחט בהקשר זה :

*"מגמה זו של ביהמ"ש העליון המכוונת להשתתת חיוב הורים במזונות ילדיהם הקטינים על עקרונות הצדק והשוויון בין שני ההורים, בין בצעידה עם הדין האישי ובין בצעידה במקביל לו, תואמת את הגישה שנקטה בכל הנוגע להשתתת החיוב במזונות אשה על עקרונות אלה (ר' לענין זה מאמרה המאלף של דר' רות הלפרין - קדרי "דיני משפחה אזרחיים נוסח ישראל - לקראת השלמה- על הכבוד, הצדק, השוויון והכוונה יושתתו מעתה דיני המשפחה" מחקרי משפט י"ז חוברת 1 עמ' 105). דומה שמגמה זו, שתחילתה בביהמ"ש דלמלא מקבלת אט אט את אישורה בביהמ"ש העליון וראוי לנו שנחילה" (ההדגשה שלי א.ז.).*

\*\*\* ראה : [תמ"ש \(ת"א\) 50770/03 כ.י. נ' כ.א.](#) [נבו], פסקה 3ד'.

32. פסיקה זו חשובה לעניינו שעה שחיוב המשיב במלוא הוצאותיהם ההכרחיות של הקטינים אינו מעשי מבחינת האב ולפיכך גם לא יהא הוגן וצודק בנסיבות העניין.

\*\*\* [בע"מ 2433/04, צינובוי נ' צינובוי](#) [פורסם בנבו] תק-על 2005(2) 2158 ;

\*\*\* [בע"מ 5750/03 ריטה אוחנה ואח' נ' אליהו אוחנה](#) [פורסם בנבו] תק-על 2005 (2), 2560 ;

\*\*\* [תמ"ש \(ת"א\) 50770/03 כ.י. נ' כ.א.](#) [נבו].

33. כאשר מתרשם בית המשפט, כי בכוונת אב לשלם מזונות ילדיו, כי הוא ממצה פוטנציאל השתכרותו וכי חרף כל זאת לא יעלה בידו לשלם מלוא צרכיהם ההכרחיים של הקטינים

שעה שהדבר לא יותיר למחייתו מעות מספיקות, מתגבשת תשתית ראייתית ומשפטית ראויה להפעלת מסננים לחיוב שנקבע בדין האישי, כך שהחיוב בצרכים הכרחיים יצומצם למינימום אפשרי.

34. עשיית הצדק מחייבת שימוש בשיקול הדעת השיפוטי באופן שלא ישית על החייב במזונות חיוב בלתי אפשרי. שימוש זה מצריך לעיתים פנייה לעקרונות משפטיים כלליים כגון : מידתיות, תם לב, עקרונות של צדק ושוויון.

35. שיקול דעת זה קשור בטבורו לנסיבות הספציפיות של כל עניין ויש לעשות בו שימוש זהיר ומושכל ולהימנע מניצולו לרעה.

36. לא זו אף זו, אף כאשר נעשה בשיקול דעת זה שימוש, אין מדובר בריקון של הדין האישי מתוכן. לכל היותר ניתן כאמור לצמצם החיובים שהדין האישי מטיל וזאת עד לרמה כזו המאפשרת קיום מינימלי של החייב במזונות. לפיכך, גם אם אמרנו שנפנה לעקרונות של הגינות, צדק ושוויון, אין בכך כדי לומר כי כוונתי היא שהצדדים יחובו באופן שוויוני במזונות הילדים. כוונתי היא שהחיוב עדיין נותר בעיקרו וברובו לפתחו של האב אך עם זאת, נעשית התחשבות שיפוטית במצבו הכלכלי, התחשבות המצמצמת את חיובו בצרכיהם הכרחיים של הקטינים עד כדי המידה שבה הוא יכול בפועל לשאת מחד ועד למידה שלא תפגע בסיפוק הצרכים בפועל על ידי חיוב נמוך מדי.

37. גישה זו מבקשת להישען על האפשרות ליישום דווקני של הוראות הדין האישי תוך צמצום רכיבי הצריכה הנופלים בגדרם של ה"צרכים הכרחיים" עד למינימום אפשרי. ובלשונו של כב' הש' גייפמן –

"...בפסיקת מזונות של קטין על פי הדין האישי שני מעגלים. מעגל ראשון של צרכים הכרחיים ומעגל נוסף של צרכים מדין צדקה...הזכות לשוויון כזכות חוקתית תיושם בדיני מזונות ילדים באופן שתינתן פרשנות מצמצמת למונח "צרכים הכרחיים" יש לפרש בצרכים בסיסיים ממש של קיום השווים לעני ולעשיר..."

\*\*\* ראה: **תמ"ש (ת"א) 13990/96 פלונית נ' אלמוני**, [פורסם בנבו] פורסם בתקדין.

\*\*\* ועוד: י. גייפמן, **דיני המשפחה בעידן בית המשפט למשפחה**, דיונון, אוני' ת"א 361-376.

38. ובעניין אחר אך באותו הקשר נאמר מפי כב' השופט ויצמן:

"וראוי לתת על הדעת - צמצום או הרחבת מעגל "הצרכים הכרחיים" נתון לשיקול דעתו של בית המשפט בהתייחס לנסיבות העניין וכעולה מרמת החיים לה הורגלו הקטינים והוריהם על פי המוכח לפניו"



- \*\*\* ראה: [תמ"ש \(כ"ס\) 28050/04](#) א.ג. נ' א.מ. [נבו]
39. סבורני עוד, כי מכוח הוראת סעיף 8(א) [לחוק בית המשפט לענייני משפחה](#), התשנ"ה – 1995, סעיף 3 לחוק היסוד כבוד האדם וחירותו, התשנ"ב – 1992 ניתן לעשות שימוש בשיקול הדעת השיפוטי, על מנת שתוצאת ההחלטה השיפוטית לא תהא בלתי צודקת בנסיבות העניין.
- \*\*\* ראה: [תמ"ש \(י-ם\) 22601/03](#) מ. ר. נ' ד. פ. ר. [נבו], שם נקבע בידי כב' השופט בן-ציון גרינברגר:
- י"הזכות לשוויון כזכות חוקתית מחייבת לשקול בנסיבות המתאימות את חלוקת נטל מזונות הקטינים בין שני ההורים. האיזון הראוי יעשה, ראשית, ע"י הקטנת החבות החלה על האב בלבד ביחס לצורכיהם ההכרחיים, וזאת על ידי צמצום הגדרת הצרכים ההכרחיים, באופן שמונח זה יכלול אך ורק צרכים קיומיים ממש (ברמת חיים של משפחה בעשירון התחתון), וכך- חלק גדול יותר מסל המזונות ייחס לחובת הצדקה, המוטלת עקרונית על שני ההורים, שישאו בנטל ביחס ישיר להכנסותיהם. שנית, חיוב האב לספק את הצרכים ההכרחיים של הקטין, חיוב שאינו חל על האם, יאוזן על ידי אי פסיקת דמי טיפול בגין טיפול האם בקטין, בנסיבות בהן יש לאם היכולת הכלכלית לשאת בהוצאות"*
40. נראה איפוא, סבורני כי הדואליות של הדין העברי והמשפט האזרחי יכולה למצוא מקומה בעניין פסיקת המזונות ודומה כי כך הם פני הדברים מימים ימימה;
- 40.1. על-פי הדין העברי "לא תשמע גם טענתו שאין לו אלא כדי פרנסת עצמו" (שרשבסקי, דיני משפחה (מהדורה 4, תשנ"ג), בעמ' 111).
- 40.2. לעומת זאת קבע בית-המשפט העליון בשורת פסקי-דין כי קיים יחס בין קביעת גובה המזונות לבין הכנסת הבעל
- \*\*\* ראה [ע"א 239/85 עמיצור נ' עמיצור, פ"ד מ\(1\), 147 בעמ' 157](#) ;
- \*\*\* וכן: [ע"א 456/70 אלכסנדר נ' אלכסנדר, פ"ד כו\(1\) 735 בעמ' 742](#) ;
- 40.3. כמו כן קבע בית-המשפט העליון כי יש להשאיר סכום סביר למחייתו של האב החב במזונות.

- \*\*\* ראה : [רע"א 4905/98 גמזו נ' ישעיהו, פ"ד נה \(3\) 360](#) ;
- \*\*\* ראה : [ע"א 302/80 אגלזיאס נ' אגלזיאס, פ"ד לד \(4\) 529](#).

40.4. בפרשת אגלזיאס קבע השופט שמגר (כתוארו אז) :

*'פרט לנסיבות יוצאות דופן, שאין צורך לפרטן כאן, יש זיקה ישירה בין כושר ההשתכרות של פלוני לבין גובה הסכום אותו ניתן לקצוב למזונותיהם של הזכאים לכך.'*

40.5. הנה כי כן, ברור שהפסיקה מאפשרת צמצום חיוב בצרכים הכרחיים חרף תחולת הדין האישי או לצדו, הכל בעיני המתבונן.

41. וישאל השואל וכי **מדוע לא יהא זה צודק בנסיבות העניין** להשית **מלוא** חיוב מזונות וצרכיהם ההכרחיים של הקטינים לפתחו של האב? התשובה מורכבת במקרה דנן ממספר רבדים ופרמטרים ואלה הם :

א. משום ששני הצדדים העידו, כי אין לאב בנסיבותיו הוא היום, יכולת לשלם דמי מזונות מעל 2,300 ₪ בחודש (ראה עדות האם בעמ' 6 שורה 11 ועדות האב בעמ' 8 שורה 4 שם טען ליכולת בין 1,800 ל-2,000 ₪ בחודש).

ב. משום שהתרשמתי שהאב מעוניין לשלם את דמי המזונות ועל החלטה למזונות זמניים להשאיר לו אופק ומוטיבציה לעמוד בתשלומי המזונות.

ג. משום שמתוך השתכרות האב עליו לשלם מזונות בתו הקטינה מקשר קודם בסך של כ-1,800 ₪ בחודש.

ד. משום שהפסיקה קבעה שיש להותיר מינימום למחייתו של החייב במזונות.

ה. משום ששימוש בעקרונות הגינות, צדק ושוויון, מבלי לגרוע מהדין האישי החל על האב, יאפשר חיוב מתון, מידתי וראוי של דמי המזונות, אשר מחד יאפשר לאם לכלכל הקטינים ולספק צרכיהם ההכרחיים ומאידך לא ידרדר האב למעגל העוני, האבטלה והייאוש.

42. לפיכך, שעה שהאב משתכר כ-5,500 ₪ נטו בחודש (לכל היותר) ומתוכם אמור לשלם 1,800 ₪ למזונות בתו הקטינה מקשר קודם ואמורים אנו להותיר מינימום למחייתו (בשיעור של כ-1,000 ₪ בחודש) (שעה שחלק ניכר מהוצאותיו ממומן על ידי עבודתו לרבות מדור וכלכלה) כאשר יש גם להתחשב בעובדת הוצאותיו, נסיעותיו וחובתו לארח את ילדיו ולזון אותם כשהם אצלו), לא ניתן לחייבו ביותר מאשר 2,800 ₪ בחודש ואף חיוב זה יצמצם יכולתו להתקיים עד לדוחק של ממש.

43. מנגד, הוכח בפניי מעדותה של האם כי היא תוכל לקיים עצמה ואת ילדיה ולספק כל צרכיהם ההכרחיים משכרה היא ומדמי המזונות, שכן שכר בשיעור של 4,000 ₪, דמי מזונות בשיעור של 2,800 ₪ וקצבת הילדים בשיעור של 360 ₪ מספיקים הם לצרכיהם המינימליים של שני הקטינים (גם אם בדוחק).

44. אזכיר ואציין, כי מזונות זמניים הם סוג של סעד זמני. ככזה על בית המשפט לקבוע בזהירות רבה את יכולתו הכספית של הנתבע ואת צרכי הקטין, תוך שימת דגש על העובדה כי מדובר בסעד זמני המתבסס על ראיות לכאוריות בלבד.

\*\*\* ראה: [רע"א 324/88 אדר נ' אדר, פ"ד מב\(3\) 347, 351](#)  
 \*\*\* וכן: [ע"א 2398/97 אייל נ' אייל, פ"ד נא\(5\) 608](#)  
 \*\*\* וכן: [ע"א 342/83 גלזמן נ' גלזמן, פ"ד לח\(4\) 105](#), בעמ' 109.

45. מפאת זהירות זו ושעה שלא הובאו די ראיות אודות הכספים המצויים בחשבון הנתבע שמתנהל בחו"ל, **ייקבעו מזונות זמניים בעיקר בזיקה להשתכרות הצדדים מעבודתם**, כאשר אם וככל שיוכח שאכן מחזיק המשיב בסכומים הנטענים על ידי המבקשת בחשבונות בנקים בחו"ל, **כי אז ניתן יהיה לעתור להגדלת החיוב במזונות הקטינים וזאת למפרע מיום הגשת התביעה**, שכן בית המשפט ישקול שימוש בהלכת פרייס לשם חיוב המשיב במזונות גם מרכוש וכספים אחרים שברשותו.

46. אשר על-כן מצאתי לחייב המשיב בתשלום מזונות זמניים בשיעור של 2,800 ₪ בחודש כולל מדור וזאת מיום הגשת התביעה ועד מתן פסק הדין או החלטה אחרת.

### ו. סיכום והוראות אופרטיביות:

47. לאור כל האמור, הנני קובע בזאת, כי האב חב בתשלום מזונות זמניים של שני ילדיו הקטינים ה.כ. וא.כ. כדלהלן:

47.1. המשיב ישלם למבקשת, עבור מזונות שני ילדיו ומדורם סך של 2,800 ₪ מדי חודש בחודשו החל מיום 5/12/10 ובכל 5 לחודש שלאחריו (עבור אותו החודש).

(להלן "דמי המזונות הזמניים")

47.2. הפרשי מזונות העבר מיום הגשת התביעה ועד ליום מתן החלטתי זו יחולקו לחמישה תשלומים שווים שאינם נושאים הפרשי ריבית והצמדה וישולמו במקביל לדמי המזונות החל מיום 5 בחודש דצמבר בקיזוז סכומים ששילם המשיב, ככל ששילם לאם עבור

- מזונות הקטינים ואשר מגובים בראיות בכתב (העברה בנקאית, פרעון שיק, או חתימת המבקשת).
- 47.3. המזונות הזמניים הנ"ל יועברו ע"י האב בהעברה בנקאית ישירה לחשבונה של האם ודפי החשבון יהוו ראיה מכרעת לתשלום דמי המזונות.
- 47.4. דמי המזונות הזמניים לעיל, יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן, כפי שזה מתפרסם מדי 15 בכל חודש על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. מדד הבסיס יהא המדד שיתפרסם ביום 15/12/10 (להלן "מדד הבסיס").
- 47.5. דמי המזונות הזמניים הנ"ל יותאמו ויעודכנו על פי השינויים ממדד הבסיס הנ"ל מדי שלושה (3) חודשים (ללא תשלומים רטרואקטיביים) כאשר ההתאמה הראשונה למדד, תבוצע בעת פרעון דמי המזונות של חודש מרץ 2011.
- 47.6. למען הסר ספק, מודגש ומוסכם בזאת שמדדים שליליים לא יובאו בחשבון בהתאמה זו דלעיל. קרי דמי המזונות הזמניים לא יופחתו.
- 47.7. ככל שפסק הדין בתביעה העיקרית לא ישנה את סכום דמי המזונות הזמניים, דמי המזונות הנ"ל ישולמו לידי האם עד שימלאו לכל קטין שמונה עשרה (18) שנים או עד לסיום לימודיו התיכוניים – לפי המאוחר מבין שני המועדים הנ"ל.
- 47.8. בכפוף לאמור לעיל, ממועד סיום לימודיו התיכוניים של כל אחד מהקטינים ו/או הגיעם לגיל 18 שנים (לפי המאוחר מבין השניים), ועד לסיום שירותו הצבאי הסדיר בחובה של כל אחד מהקטינים ישלם האב לידי האם, תשלום מזונות חודשי בגין הילד, בסך של 450 ₪ (בתוספת הפרשי הצמדה למדד הבסיס).
- 47.9. דמי המזונות הזמניים המפורטים לעיל ישולמו לידי התובעת **בנוסף** לקיצבת הילדים המשולמת לה ע"י המל"ל ו/או בנוסף לכל קיצבה, גימלה או הטבה להם היא זכאית, ככל שהיא זכאית על פי כל דין, בהיותה אם משמורנית של הקטינים.
- 47.10. בנוסף לדמי המזונות הזמניים יישאו שני הצדדים במחצית מהוצאות הבריאות והחינוך החריגות של כל אחד מהקטינים אשר אינן מכוסות ע"י סל הבריאות או ביטוח רפואי אחר ו/או על ידי חוק חינוך חובה (בהתאמה והכל לפי הוראות אלו):
- א. הוצאות ריפוי חריגות, אשר אינן ממומנות על ידי ביטוח הבריאות הממלכתי, לרבות טיפולי שיניים, אורטודנטיה, משקפיים, טיפולים פסיכולוגיים, ריפוי בעיסוק, תרופות שאינן בסל הבריאות.

- ב. הוצאות חינוך חריגות, הכוללות השתתפות במחצית עלות קייטנת קיץ לפי תעריף של קייטנה עירונית בלבד, למשך חודש אחד לכל היותר לכל אחד מהילדים ; עד חוג אחד לשנה לכל ילד (בהתאם לרצון הילד והסכמת שני הצדדים ובכפוף לכך שעלות החוג לא תעלה על 170 ₪ בחודש), שיעורי עזר (ככל שיידרשו למי מהילדים, בהמלצת גורם מקצועי ו/או מחנך כיתה.
- ג. הנני קובע, כי כל דרישה לטיפול ו/או להשתתפות של האב במימון או תשלום הוצאות חריגות כאמור (חינוכיות ורפואיות) תיעשה אך ורק לאחר שהאם תמצה כל ההליכים מול כל הגורמים האחראים על מימון, סבסוד, השתתפות ו/או מתן הנחות והטבות. תנאי זה מהווה תנאי סף לחיוב האב בתשלום חלקו בהוצאות החריגות והאב רשאי לדרוש אישור על כך – ככל שניתן להשיג אישור כאמור.
- ד. תשלום האב עבור הוצאות חריגות ייעשה במישרין לגורם המטפל ו/או נותן השירות בכפוף לקבלת חשבוניות או הצעות מחיר בכתב. הסדר זה לא יחול על הוצאות בריאות הנעשות בשל מקרה חירום, חלילה.
- ה. הנני מחייב את הצדדים להתייעץ זו עם זה ועם גורמים מקצועיים מוסמכים בטרם הוצאת הוצאה כאמור.
- 47.11. בנוסף לדמי המזונות ישלם האב לאם סך של 597 ₪ מדי חודש בגין תשלומי לימודי המנוכים מכרטי האשראי שלה וזאת החל מיום הגשת התביעה ועד ליום יולי 2011 כולל.
- 47.12. הצדדים יודיעו תוך 60 יום לבית המשפט האם ניתן ליתן תוקף של פסק דין להחלטת המזונות הזמניים או שמא מעוניינים הם בקביעת התיק להוכחות, שאז עליהם להכין יחדיו רשימת פלוגתאות ומוסכמות ורשימת עדים ומשך הזמן המתוכנן לחקירתם ולהציע רשימת מועדים לחודש מאי 2011.
- 47.13. בנסיבות, אין צו להוצאות.
- 47.14. המזכירות תעביר החלטתי זו לצדדים בפקס ובדואר רשום ותקבע ת.פ. בהתאם. ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.
- ניתנה היום, כ"ד בכסלו התשע"א, 01 בדצמבר 2010, בהיעדר הצדדים. השופט אסף זגורי,  
חתימה

אסף זגורי 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)